

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

фахова профілізація «Музичне мистецтво естради та джазу/інструменталісти»

Спеціальність		В5 Музичне мистецтво
Галузь знань		В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти		Бакалавр
Освітньо-професійна програма		Оркестрова майстерність
Курс		2
Семестр		3-4
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)		120 годин / 4 кредити ЄКТС
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)		Обов'язкова
Мова викладання		Українська
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Чуриков Віктор Васильович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Заслужений діяч мистецтв України, професор
	Посада	Професор кафедри музичного мистецтва естради та джазу
	Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/art-of-pop-and-jazz/Churikov.pdf
	e-mail	viktor.churikov@num.kh.ua
Анотація		Навчальна дисципліна «Методика викладання спеціальних дисциплін» передбачає опанування здобувачами обсягу знань, вмінь, навичок, що спрямовано на вдосконалення майстерності викладання спеціального інструменту. Тому цій дисципліні відводиться ключова роль у формуванні логічного мислення здобувачів вищої освіти, уміння оперувати отриманими знаннями при підготовці до майбутньої роботи у сфері виконавської педагогіки.
Мета дисципліни		Підготовка здобувачів вищої освіти до професійної виконавсько-педагогічної діяльності в галузі музичного мистецтва естради та джазу. Реалізації цієї мети і служить вивчення дисципліни “Методика викладання спеціальних дисциплін” у межах якого повинні бути засвоєні знання та уміння, сформовані навички, що дозволять <i>практично і методично обґрунтовано</i> здійснити педагогічну діяльність майбутніх фахівців.

Програмні результати навчання	ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності. ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій. ПРН 12. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання вокалу. ПРН 13. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва. ПРН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції. ПРН 16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти. ПРН 18. Застосовувати на практиці правила та норми охорони праці.
Загальні компетентності	ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 12. Здатність працювати автономно. ЗК 19 Здатність дотримуватися професійних та етичних норм поведінки.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва. СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва. СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва. СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією. СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
Професійні компетентності	ПК 1. Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання ПК 2. Здатність до роботи з документами, що відображають та забезпечують освітній процес. ПК 3. Здатність визначати рівень здібностей учнів.
Зміст навчальної дисципліни	<i>Тема 1.</i> Вступ. Цілі й задачі дисципліни. Його місце в системі спеціальної й музично-теоретичної підготовки фахівця. <i>Тема 2.</i> Виконавський процес на спеціальному інструменті. <i>Тема 3.</i> Анатомічні та психофізіологічні основи

	виконавського процесу. <i>Тема 4.</i> Музичні та професійні здібності. <i>Тема 5.</i> Акустичні основи музичного виконавства. <i>Тема 6.</i> ТЗН гри на музичних інструментах. <i>Тема 7.</i> Принципи раціональної постановки виконавського апарату, амбушюр, дихання та резонатори при грі на духових інструментах. <i>Тема 8.</i> Звук та інтонація, атака звуку, артикуляція, штрихи, динаміка та вібрато, моторика. <i>Тема 9.</i> Придбання навичок ладової техніки. <i>Тема 10.</i> Володіння технікою сучасних прийомів звуковидобування таких, як чверть тонова система, звуковидобування акордів і співзвуч, різноманітних штрихів, акцентів, “growl”, “band”, “slap”. демпфірування окремих нот тощо. <i>Тема 11.</i> Робота над джазовими моделями, гра основних чотирьох інтервальних секвенцій. <i>Тема 12.</i> Техніка виконання транскрипції джазових стандартів. <i>Тема 13.</i> Підготовка імпровізації для концертних виступів. <i>Тема 14.</i> Загальні принципи вивчення музично-педагогічного репертуару. <i>Тема 15.</i> Робота над навчально-тренувальним матеріалом. <i>Тема 16.</i> Загальний огляд педагогічного та концертного репертуару. <i>Тема 17.</i> Робота над джазовим стандартом та твором великої форми академічного напрямку. <i>Тема 18.</i> Українська система джазового виховання. Методика організації освітнього процесу та навчальної документації. <i>Тема 19.</i> Методи проведення уроку та організація домашніх завдань. <i>Тема 20.</i> Методи і організація сольного, ансамблевого та оркестрового виступів. <i>Тема 21.</i> Аналіз навчально-методичної літератури. <i>Тема 22.</i> Основи гігієни праці духовика.
Види занять	Лекції, семінарські/практичні та самостійна робота.
Методи навчання	Словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування,); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота.
Форми, методи та критерії оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100- бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Поточний контроль (max 60 балів). <i>Форми проведення поточного контролю:</i> · усний контроль - усна відповідь на 4 семінарах;

	· письмовий контроль – реферат (виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді). Семестровий контроль (max 40 балів) - екзамен: відповідь за білетами. Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60. Із критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів поточного та семестрового контролю і послідовністю накопичення балів студентів ознайомлюють на першому аудиторному занятті та <i>за посиланням</i> https://docs.google.com/document/d/1cU_PBy0e5pfQ6xkgp9cixoC018JbesSN/edit?usp=sharing&ouid=116632513681771038176&rtpof=true&sd=true
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як <i>Google meet</i>, <i>Moodle</i>, листування через <i>e-mail</i>. Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності. В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	Гишка, І. (2013). <i>Теорія і методика постановки виконавського апарату трубача</i>. Львів : Акад. сухопут. Військ. Гладких, А. (2008). <i>Методика навчання гри на духових інструментах</i>. Харків : ХДАК. Гладких, А. (2008). <i>Формування професіонального виконавства на духових інструментах</i>. Харків : ХДАК. Григор'єв, Г. (2015). <i>Оркестрова майстерність та методика роботи з оркестром</i>. Київ : Логос. Григор'єва, В. (2011). <i>Методика формування творчого мислення учнів початкової школи у процесі мистецької діяльності</i>. Бердянськ. Марценюк, Г. (2006). <i>Методика викладання гри на духових інструментах</i>. Київ. Марценюк, Г. (2007). <i>Методика оволодіння мистецтвом гри на тромбоні</i>. Київ : Інформаційно-аналітичне агентство. Посвалюк, В. (2010). <i>Теорія і методика виконавства на трубі</i>. Київ : НМАУ ім. П. Чайковського Филипчук, М. (2008). <i>Основи методики роботи з естрадним оркестром</i>. Острог ; Рівне.

	Чуріков, В. (1997). <i>Методика навчання гри на музичних інструментах у системі підготовки вчителя музики</i>. Київ. Чуріков, В. (2026). <i>Розвиток імпровізаційних навичок</i>. Харків, КП «Міськдрук».
--	---

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, протокол № 9 від 26.06.2025.